

2009 H1N1 የእንፍሎዌንዛ

ክትባት

ኢንአክቲቫትድ
(INACTIVATED)
("የፍሉ ክትባት")

ግወቅ ያለብዎት ነገር

ስለ ክትባት ብዙ መረጃዎች በስፓኒሽ እና ሌሎች ቋንቋዎች ተተርጉመው ይገኛሉ። በዚህ ድረገጽ ይመለከቱ። www.immunize.org/vis.

1 የ2009 H1N1 እንፍሎዌንዛ ምንድነው?

የ2009 H1N1 እንፍሎዌንዛ (አንዳንድ ጊዜ ሰዎች ፍሉ ተብሎ የሚጠራ) አዲስ በሆነው የእንፍሎዌንዛ ዝርያ የሚከሰት ነው። ወደ ብዙ አገሮች ደግሞ ተዳርሰዋል።

ልክ እንደ ሌሎች የፍሉ ቫይረሶች፣ የ2009 H1N1 ከሰው ወደ ሰው በመላል፣ በማሰነጠስ፣ እንዲሁም አንዳንድ ጊዜ በቫይረሱ የተሰከሉ ነገሮችን በመያዝ ይተላለፋል።

የ2009 H1N1 ምልክቶች ተጥሎ የተዘረዘሩትን ያካትታል፡

- ድካም
- ትኩሳት
- የጉርር መቁሰል
- የሰውነት መቆረጫ
- ብርድ ብርድ ማለት
- ሳል
- ማሰነጠስ

እንዲሁም አንዳንድ ሰዎች የተቆጣጥ እና የማስመለስ ምልክቶች ይታይባቸዋል።

ብዙ ሰዎች ከታመሙ በኋላ በአንድ ሳምንት ውስጥ ይሻላቸዋል። ነገር ግን በአንዳንድ ሰዎች ላይ ኑሞንያ ወይም ሌላ ካባድ በሽታ ሊያሰከትል ይችላል። አንዳንድ ሰዎች ሆስፒታል ሊገቡ እንድንዳንድ ደግሞ ሊሞቱ ይችላሉ።

2 የ2009 H1N1 ከሌሎች የተለመዱ (በየወቅቱ የሚከሰቱ) ፍሉ እንዴት ሊለይ ይችላል?

በየወቅቱ የሚከሰቱ የፍሉ ቫይረሶች ከአመት ወደ አመት የሚለያዩ ሲሆኑ እርስ በርሳቸው ግን ብዙ መተሳሰር አላቸው።

ከአሁን በፊት በፍሉ በሽታ የተለከፉ ሰዎች፣ ብዙ ጊዜ ሰውነታቸው ለወቅቱ ፍሉ ቫይረስ የመቋቋም ችሎታ ይኖረዋል (ሰውነታቸው ቫይረሱን የመዋጋት ችሎታን ያዳብራል)።

የ2009 H1N1 የፍሉ ቫይረስ፣ አዲስ ቫይረስ ነው። ከወቅቱ የፍሉ ቫይረስ በጣም የተለየ ነው።

ብዙ ሰዎች ለ2009 H1N1 ፍሉ፣ ዝቅተኛ የመቋቋም ችሎታ ወይም ደግሞ ምንም የመቋቋም ችሎታ የላቸውም (ሰውነታቸው ቫይረሱን ለመዋጋት ዝግጁ አይደሉም)።

3 የ2009 H1N1 እንፍሎዌንዛ ክትባት

የ2009 H1N1 እንፍሎዌንዛ የሚከሰቱ ክትባቶች አሉ፡

- እነዚህ ክትባቶች ልክ እንደ የወቅቱ ፍሉ ክትባት ነው የተሰሩት
- ደህንነታቸው እና ውጤግነታቸው ልክ እንደ የወቅቱ ፍሉ እንዲሆኑ ይጠበቃሉ
- በሌሎች ቫይረሶች ለሚከሰቱ "እንፍሎዌንዛን የሚመስሉ" በሽታዎች መከላከል አይችሉም።
- በወቅቱ ከሚከሰቱ የፍሉ ዓይነቶች ሊከላከሉ አይችሉም። **በወቅቱ የሚከሰት ፍሉን ለመከላከል ከረለጉ፣ የወቅቱ እንፍሎዌንዛ ክትባት መውሰድ አለብዎት።**

ኢንአክቲቫትድ (Inactivated) የሚባለው ክትባት (ባይረሱን በውስጡ የሚገድል ክትባት) ልክ በየዓመቱ እንደሚሰጠው ክትባት በመርፈ ወደ ጡንቻ ይወጋል። ይህ ጽሁፍ ስለ ኢንአክቲቫትድ ክትባት ይናገራል።

በመርፈ በመወጋት የሚሰጥ፣ **ላይቭ ኢንትራናላል (live, intranasal)** የተባለውን ክትባት ደግሞ አለ። በሌላ ጽሁፍ ተገልጿል።

በ2009 H1N1 ክትባት ውስጥ ተመርሳል (thimerosal) የተባለውን ፕረስርቫቲቭስ (preservatives) ይገኛል፤ ይህምም ከጀርሞች ነጻ እንዲሆን የሚረዳ ነው። አንዳንድ ሰዎች ተምርሳል ከአውቲዝም ጋር መተሳሰር አለው ብለው ያምናሉ። በ2004 ዓ.ም ይህንን እምነት በተመለከተ በመድሀኒት ማህበር አዋቂዎች እና ምሁራን ተመራምረው በተርምሳልና አውቲዚም መካከል ምንም ግንኙነት አላገኙም። ከዛ በኋላ የተደረገውን ተጨማሪ ጥናትም ተመሳሳይ ሀሳብ ላይ ደርሰዋል።

4 የ2009 H1N1 የእንፍሎዌንዛ ክትባት ማን መውሰድ አለበት፣ መቼ መውሰድ አለበት?

ማን
በ2009 H1N1 ክትባት በመጀመርያ መውሰድ ያለባቸው ሰዎች የሚከተሉት ናቸው፡

- እርጉዝ ሴቶች
- ከ6 ወር በታች እድሜ ያላቸው ህጻናት ጋር የሚኖሩ ወይም የሚገኙበት
- በጤና እንክብካቤ ወይም ኢመርጀንሲ ክፍል የሚሰሩ
- እድሜያቸው ከ6 ወር እስከ 24 ዓመት የሆኑ ሰዎች
- እድሜያቸው 25 እስከ 64 ዓመት የሆኑ እና የረጅም ጊዜ የጤና ችግር ያላቸው ወይም ደግሞ ዝቅተኛ በሽታን የመከላከል አቅም ያላቸው ሰዎች

እንዲሁም ተጨማሪ ክትባቶች ሲመጡ፣ የሚከተሉት ሰዎችም መከተብ አለባቸው፡

- ጤንነታቸው የተሟላ ከ25 እስከ 64 የእድሜ ክልል ያሉት ሰዎች
- ከ65 ዓመት በላይ የሆኑ አዛውንቶች

የፌደራላዊ መንግስት ይህንን ክትባት ወደው መውሰድ ለሚፈልጉ ሰዎች ብቻ ይሰጣል። ነገር ግን የሰቴት ሕግ ለአንዳንድ ሰዎች ክትባቱን እንዲወስዱ ሊይስገድድ ይችላል።

መቼ
ክትባቱ ሲመጣ በተቻለ መጠን ቶሎ ብለው ይከተቡ።

እስከ 9 ዓመት ዕድሜ ያሉት ልጆች ሁለት የክትባት መጠን መውሰድ አለባቸው። ይህም በመካከሉ የአንድ ወር ጊዜ መኖር አለበት። እድሜያቸው ከዛ በላይ የሆኑ ልጆች እና አዋቂዎች የአንድ ጊዜ መጠን ይወስዳሉ።

5 አንዳንድ ሰዎች ክትባቱ መውሰድ የለባቸውም ወይም ደግሞ መጠበቅ ይኖርባቸዋል

የአንዳንድ ወይን ሌላ በክትባቱ ውስጥ የሚገኝ ንጥረ ነገር ከባድ (ለሀይወት አስጊ የሆነ) አለርጂ ካልዎት የ2009 H1N1 መውሰድ የለብዎትም። ማንኛውም ዓይነት ከባድ አለርጂ ካልዎት፣ ክትባቱ ለሚሰጠው ሰው ማሳወቅ አለብዎት።

እንዲሁም ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ነገሮች የሚመለከት ከሆነ ሓኪምዎን ያሳውቁ።

- አንድ የወቅቱ ፍሉ የክትባት መጠን ከወሰዱ በኋላ ለሀይወትዎ የሚያስጋ አለርጂ አይተው የሚያውቁ ከሆነ
- የGuillain-Barre ስይንድሮም (GBS ተብሎም የሚጠራ ህይለኛ የሽባነት በሽታ)

እነዚህ ክትባቱን እንዳይወሰዱ የሚከለክሉ ምክንያቶች ላይሆኑ ይችላሉ፤ ነገር ግን የህክምና ሰራተኞቹ ምን ዓይነት ውሳኔ መወሰን እንደሚችሉ ምክር ሊሰጥዎት ይችላሉ።

ትንሽ፣ ወይም ደግሞ በጠና የታመሙ፣ ክትባቱ ከመውሰድዎ በፊት ከህመምዎ እስከሚደኑ ድረስ መጠበቅ ይኖርብዎታል። ቀላል የሆነ ጉንፋን ወይም ሌላ በሽታ ከታመሙ፣ የግድ መጠበቅ የለብዎትም።

እርጉዝ ወይም የሚያጠቡ ሌቶች የ2009 H1N1 የፍሉ ክትባት መውሰድ ይችላሉ።

ኢንክክቲቫት ድ 2009 H1N1 ክትባት ከሌሎች የክትባት አይነቶች ጋር፣ የወቅቱ ፍሉ እንፍሎዌንዛ ክትባት ጭምር፣ በአንድ ላይ ሊሰጥ ይችላል።

6 የ2009 H1N1 LAIV የሚያስከትለው አደጋ ምንድነው?

ክትባት፣ ልክ እንደ ማንኛውም ዓይነት መድሀኒት ከባድ ችግር ሊያስከትል ይችላል፤ ለምሳሌ፡ ከባድ የአለርጂ በሽታ። ነገር ግን ማንኛውም ዓይነት ክትባት፣ ከባድ ጉዳት፣ ወይም ሞት የማስከተል አደጋ አጅግ በጣም ዝቅተኛ ነው።

በኢንክክቲቫት ድ 2009 H1N1 ክትባት ውስጥ ያለውን ሻይረስ ስለሚሞት ከክትባቱ እንፍሎዌንዛ ሊታመሙ አይችሉም።

ኢንክክቲቫት ድ 2009 H1N1 ሊያስከትለው የሚችል ጉዳት የወቅቱ ኢንክክቲቫት ድ ክትባት ሊያስከትለው ከሚችለው ጉዳት ጋር ተመሳሳይ እንዲሆን ይጠበቃል።

- ቀላል የሆኑ ችግሮች፡**
- ክትባቱ በተሰጠበት ቦታ የመቁሰል፣ የመቅላት፣ የመለሰለሰ፣ ወይም የማበጥ ምልክት
 - ነብሰን የመሳት (በተለይም በወጣቶች)
 - የራስ ምታት፣ የጡንታ መቆረጣጠም
 - ትኩሳት
 - ማቅለሽለሽ
- እነዚህ ችግሮች ከታዩ፣ ብዙ ጊዜ ክትባቱ ከተሰጠ በኋላ ወድያውኑ የሚታዩ ሲሆኑ፣ ከ1 እስከ 2 ቀናት ሊቆዩ ይችላሉ።

ከባድ የሆኑ ችግሮች

- በክትባቱ የሚከሰቱ ለሀይወት የሚያስጉ አለርጂዎች ቁጥራቸው በጣም አንስተኛ ነው። ካጋጠሙ ብዙ ጊዜ ክትባቱ ከተወሰደ በኋላ ከጥቂት ደቂቃዎች ወይም ሰዓቶች ይሆናል።

- በ1976 ዓ.ም፣ የቦሬቱ የ ኢንክክቲቫት ድ ሰዎች ፍሉ ክትባት የ Guillain-Barre ስንድሮም (GBS) አስከትሎ ነበር። ከዛ በኋላ ግን የፍሉ ክትባት ከGBS ጋር መተሳሰር አላሳየም።

7 ከባድ የሆነ ችግር ካስከተለስ?

ምን ዓይነት ነገር ማስተዋል አለብኝ?
 ማንኛውም ያልተለመደ ነገር፣ ለምሳሌ ከፍተኛ ትኩሳት ወይም የጠባይ መለዋወጥ። ከባድ የሆነ የአለርጂ በሽታ ምልክቶች እንደ የእስትንፋስ ማጠር፣ የጉርር ድምጽ ማሰማት፣ የቆዳ ማሳከክ፣ መቅላት ወይም ማበጥ፣ ድካም፣ የልብ ምታት መፍጠን፣ ወይም ደግሞ ጭው ማለት ያጠቃልላል።

- ምን ማድረግ ይኖርብኛል?**
- ወደ ህኪምዎ ይደውሉ። ወይም ደግሞ የታመሙን ሰው ቶሎ ብለው ወደ ሐኪም ቤት ይውሰዱት።
 - ያጋጠመውን ነገር ሐኪሙን ይገንጩ። ያጋጠመውን ቀን እና ጊዜ እንዲሁም ክትባቱ የተወሰደበት ቀን።
 - አገልግሎት ሰጪውን በሽታውን በተመለከተ የAdverse Event Reporting System (VAERS) ቅጽ እንዲሞላ ጠይቁት ወይም ደግሞ እርስዎ በVAERS ድረገጽ www.vaers.hhs.gov ወይም ደግሞ ወደ 1-800-822-7967 በመደወል ሪፖርቱን ሞምላት ይችላሉ።

VAERS የሕክምና ምክርን አይሰጥም።

8 የክትባት ጉዳት ካለ

ክትባቱ በእርስዎ ወይም በልጅዎ ላይ ጉዳት ካደረሰ፣ ክስ እንዲያቀርቡ ያልዎት እድል በህግ በጣም የተወሰነ ነው።

ነገርግን፣ በክትባቱ ምክንያት ጉዳት የደረሰበትን ሰው ለማሳከም የህክምና አገልግሎት ወይም ሌሎች ወጪዎችን ለመክፈል የሚረዳዎ የፌደራል የሆነ ፐርግራም ተቋቁመዋል። ይህ ፐርግራም በተመለከተ የበለጠ መረጃ ለማግኘት ወደ 1-888-275-4772 ይደውሉ ወይም በ www.hrsa.gov/countermeasurescomp/default.htm ይመለከቱ።

9 ከዚህ የበለጠ እንደት ማወቅ አችላሉ?

- አገልግሎት ሰጪውን ያነጋግሩ። የክትባቱ መረጃ ፓኪጅ ሊሰጥዎት ወይም ደግሞ ስለሌላ የመረጃ ምንጭዎች ምክር ሊሰጥዎት ይችላሉ።
- ወደ በአካባቢዎ ወይም በሚኖሩበት ስቴት የሚገኘውን የጤና ጥበቃ ክፍል ይደውሉ
- የCenters for Disease Control and Prevention (CDC) ይጠይቁ - በስ.ቁ 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO) ይደውሉ። ወይም - የCDC ድረገጽን www.cdc.gov/h1n1flu ወይም www.cdc.gov/flu ይመለከቱ
- በ www.flu.gov ይመለከቱ

Vaccine Information Statement - Amharic
 2009 H1N1 Inactivated Influenza Vaccine 10/2/09